

УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО

ВИХОДИТЬ ТРИЧІ В ТИЖДЕНЬ

Рік II.

Станиславів, неділя 15 березня 1942.

Ч. 31 (72).

*„Учіться, брати мої!
Думайте, читайте,
І чужому научайтесь,
Свого не цурайтесь.”*

Т. ШЕВЧЕНКО.

В неділю 15-го березня о год 12 та і у великій світлиці І. У. Н. Т. при вул. Горет-Вессель ч. 4:

Відкриття вистави книжки „Шевченко і про Шевченка“ з коротким інформативним словом: Видання творів Шевченка — дир. Ставничай.

Того ж самого дня о год 6 (18) увечері в світлиці У. О. К., вул. Герінга ч. 22:

Реферат: 1) Філософія Шевченка — дир. Ставничай.
2) Шевченко в Московщині — проф. Чайківський.

ЗА УКРАЇНСЬКЕ ОБЛИЧЧЯ МІСТ

Український Львів, польські вулиці, а жидівські камениці. Ця глузлива приповідка про Львів, як не можна краще характеризує обличчя міст на українській етнічній території. Власність недзичимостей та вся торгівля і промисл були в жидівських руках, а зовнішнє обличчя (урядничий світ, розговірна мова на вулицях, назви вулиць, тощо) польське.

Так було на західних землях, а в східних областях міста мали зовнішнє обличчя російське.

Та колись справа представлялася інакше. Да ні міста на наших землях були забором нашого народнього життя. Міста повставали під охороню замків. Біля княжих та боярських дворів повставали оселі ремісників, погрібних для двора. Також інші ремісники та купці оселили під охороню замків і так повстали міста.

На українських землях, через які шов в середньовіччі головний торговельний шлях „з варяг во греки“, цебто з Балтійського на Чорне й Середземне море, міста зросли в незначайну силу. Українські купці мали торговельні звязки з усім сучасним світом. Вироби українського ремесла і промислу розходилися далеко. Українські князі провадили війни в інтересі українського промислу та торгівлі, щоби виробити для них кращі умовини розвою та захищати конкуренцію.

Міщанство — головню на західно-українських землях — було дуже важним політичним чинником, воно дуже часто причиноювалося до зміни на княжих престолох, на них опиралися князі в боротьбі проти кривавих бояр (князь Роман Галицький).

Після опанування українських земель Польщею значення українського міщанства стало підпадати. Польські стали польщити міста, оселявати ту полку та інших чужинців і віддавати їм владу в місті. Цілі століття тривала боротьба українського міщанства за рівноправність. Всю українське міщанство добилося звільнення з чужинцями.

Чим 16-17 століття були часами повного розквіту українського міщанства. Воно заступило місце нашій шляхти, яка ізза „лакомства

нешасного“ перейшла до ворожого табору. Багато українське міщанство, зорганізоване в церковних брацтвах, які, як нпр. Ставропігійське брацтво у Львові — були остоею всього свідомого українського організованого життя. Церковні брацтва були опікунами нашої церкви, будівничими церков (нпр. Успенська (волоська) церква у Львові) основниками шкіл, друкарень, шпиталів і інших чоловіколюбних установ, покровителями мистців та поетів. Словом — були вони передовою, провідною верствою українського населення того часу.

Та дуже скоро прийшов поновний занепад. Під впливом протиукраїнського курсу польського правительства з одної сторони, а жидівської конкуренції — з другої сторони, українське міщанство стало підпадати матеріально. Частина його перейшла подібно, як колись, у польський, згладно московський табор, решта заховалася далеко на передмістях, як хлібороби. В місті запанував стан, про який говорить наведена на початку приповідка.

Тому тепер, зі зміною обставин, треба доложити всіх зусиль, щоби віданкати місто та додати йому українського обличчя. В першу чергу треба чи то дорогою ревіндикації спольщеного міщанства, чи дорогою доплыву свіжого українського елемента до міста, як службовців, купців, ремісників та робітників, запевнити йому українську більшість.

Треба потрати, щоби захопити торгівлю й промисл та ремесло у містах у свої руки. Треба організувати і піддержувати молодий український нарібок, що приходить з сіл до міст і шукає тут хліба в торгівлі і ремеслі.

Та найважливіша річ — треба запевнити удержання та збільшення української власності в місті. Треба успішно полагодити справу р. приватизації націоналізованих українських домів та площ, та про полагодження справи українців власників нерухоностей, в селених з терену жительської діляниці. Треба вкільні подбати про можливість для українців закупувати нерухомоті в місті. Зокрема треба звернути

УДАР ПО СОВЕТСЬКІЙ ПРОПАГАНДІ

Розпорядок про новий земельний лад в окупованих східних областях, виданий Райхсміністром Розенбергом, перевертає кремлівським вожакам усі основи їхньої пропаганди. Пропагандивний підголосок Сталіна, жид Лозовський, який не заведбував ніякої нагоди, щоби не зачіпнути німецьких відбудовних засобів, не затриває соромливо та багатомовно ні в радіо ні в пресі саме цього розпорядку. Воно саме: советська пропаганда проти цього розпорядку була б безглядна, бо розпорядок ліквідує цю большевицьку систему, яку відчувало так жахливо селянство на власній шкурі, а новому ладові, у якому селянин може знову управлати свій шмат землі, та мати з нього користь, у якому нема місця для колгоспної неволи. Хочби найбільш ра-

фіновані методи пропаганди Лозовського нічого не вдіють. Москва мовчить, щоби народи Советського Союзу не добачили досвіду того нового майбутнього, яке створить Німеччина реорганізацією Сходу. Та ця тактика мовчанки ледве чи Москві що допоможе. Селянство сая, чи так довідається про цю свободу, якої воно так дожидало, а для вісток про неї не буде перешкодою хоч би яка суворая лінія фронту. У свою чергу всунереч советській мовчанці, обговорюють цей розпорядок міністра Розенберга часописи всієї Європи і всі вони підкреслюють, що пропаганда Лозовського, мовляв, Німеччина хоче затримати колгоспи, дістала у формі цього розпорядку остаточ-но в лоб. (тп).

Війна коштує Рузвельта велетенські суми

Згідно з повідомленнями „Райтера“ з Вашингтону, американський конгрес на засіданні в дні 2-ого березня змінив уставу про військові пересування і зв'язав з цим суми, яка виносить 32

мільярди доларів. Дальше „Райтер“ інформує, що це найбільша сума відома в історії світу, призначена на війну. (тп).

Як працювали большевицькі агенти у Фінляндії

„У тім советської шпівнажі“ — так називається книжка, яку видала фінська поліція про советську вертвичу роботу у Фінляндії. Книжка змальовує подрібно підступну та злочинну поведінку відомого советського амбасадора жиди Майського, в часах, коли він був советським послом у Гельсінках та широко обговорює діяльність його на-

слідника Деревлянського. Останній спровокував фінсько-советську зимову війну, змальовуючи советам фальшиво внутрішню ситуацію у Фінляндії та підсилюючи грішми безчесних людей, що підривали комуністичною агітацією і вертвичюю роботою основи власної батьківщини. (тп).

Бури проти війни

Провідник націоналістів в віденній Африці д-р Маллі заявив перед кількома днями в парламенті, що віденна Африка мусить залишити війну. Небезпека загрожує віденній Африці так

узагу на момент, коли прийде можливість і зувати приватним особам націоналізація і дома, які не мають власник в Тоді треба доложити всіх зусиль, щоби якнайбільше число тих домів перейшло дорогою купна в українські руки.

Для тої цілі треба організувати відповідний кредит, як рівно ж кредит на будову нових домів.

Тому годиться гарячо повітати почин в тім напрямі Українського Окружного Комітету, що покликав до життя „Обедані Українців власників р. яностей міста Станиславова“ та побажати, щоби те Обедання дійсно обєднало всіх українських домовласників та людей, які бажали б домовласниками стати, та вляповило якслід своє завдання відновити світлі традиції нашого міщанства і зроби ти знову наші міста твердинею українства.

(В. Р.)

довго, як довго вона воєне по стороні Англії й Америки. Ще більше неврівняннє та неврівняннє для Англії нотки можна вичути з промови провідника бурьської організації „Осева Гарандваг“ д-ра Рендсбурга, яку він виголосив при святочній ватрі в „День свободи“. В ній виняє цей провідник до безоглядної боротьби з Англією аж до переможного кінця. Свято „Мажби“ (День Свободи), це свято спогаду великої побіди бурів над англійцями. „Бритійська імперія, це наш ворог — сказав д-р Рендсбург. — Два рази ми були змушені виволіти війну німецькому народові, бо ж це було згідне з імперіальним поглядом, що кров африканців не має жадного значіння“. Рендсбург закінчив свою промову домагаючим закінчити цю „безглузду війну“, з якою бурьський народ не хоче мати нічого спільного. — Представником англійської влади є президент міністрів Смуте, який заявив на це все перед парламентом, що війна буде вестися дальше, навіть проти волі бурів. Хоча він почуває ворожий настрій парламенту, проте це нічого не змінить. В найближчій майбутності буде проведено скріплення надбережної оборони.

